

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์ลานนา ไวท์ (Lanna White)

ผู้ขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ-สกุล ผู้อำนวยการศูนย์บริการการพัฒนาขยายพันธุ์ไม้ดอกไม้ผลบ้านไร่อันเนื่องมาจากพระราชดำริ (รศ.ดร.โสระยา ร่วมรังษี)

ที่อยู่ 239 (ภายในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่) ถ.ห้วยแก้ว ต.สุเทพ อ.เมือง จ.เชียงใหม่ 50230

โทรศัพท์ 053 944 043

แหล่งที่มาและประวัติ

ศูนย์บริการการพัฒนาขยายพันธุ์ไม้ดอกไม้ผลบ้านไร่อันเนื่องมาจากพระราชดำริ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้ทำการคัดเลือกลูกผสมปทุมมาและบัวสีขาวยุคใหม่ที่มีลักษณะดีและสวยงามมาทำการผสมพันธุ์ โดยทำการผสมระหว่างลูกผสมปทุมมา *Curcuma hybrid*. (แม่พันธุ์) กับ บัวสีขาว *Curcuma thorelii* Gagnap. (พ่อพันธุ์) ในปี พ.ศ. 2537 และทำการคัดเลือกในปี 2541 ณ สถานีวิจัยและฝึกอบรมบ้านไร่ ต.บ้านแหวน อ.หางดง จ.เชียงใหม่

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท ลูกผสมปทุมมา *Curcuma hybrid* ไม้ดอกไม้ประดับ

ราก อยู่ใต้ดิน มี 2 แบบ คือรากหาอาหารเกิดจากหัวเดิมมีลักษณะเป็นรากฝอย เรียกว่า fibrous roots และรากสะสมอาหารเกิดจากหัวใหม่มีขนาดใหญ่ทำหน้าที่สะสมอาหารบริเวณปลายรากทำรากบวมพองออกเป็นตุ่มขนาดใหญ่สีขาว เรียกว่า milk stalk

หัว หัวเป็นลำต้นใต้ดิน ทำหน้าที่สะสมน้ำและอาหาร เรียกว่า เหง้า (rhizome) โดยเหง้ามีลักษณะเป็นแง่งเหมือนขิง ขนาดหัวเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 2.5-3.0 ซม. มีสีน้ำตาลอ่อน เนื้อในหัวสีขาว

ต้น ส่วนของลำต้นที่อยู่เหนือดินเป็นลำต้นเทียม (pseudostem) เกิดจากการอัดตัวกันของกาบใบลำต้นเทียมเกิดจากตาข้างของเหง้า ความสูงของต้นวัดจากโคนต้นถึงระดับพุ่มใบ ประมาณ 90-105 ซม. ความกว้างทรงพุ่มประมาณ 45-55 ซม.

ใบ ใบเป็นใบเดี่ยวใบแผ่กว้างใบมีขนาดใหญ่สีเขียวเข้ม แผ่นใบเรียบหนาแข็ง ใต้ใบไม่มีขน มีประมาณ 3 ใบ ความยาวใบประมาณ 40-50 ซม. ความกว้างของใบที่ 2 นับจากโคนต้น ประมาณ 12-15 ซม.

ดอก ดอกจริงเป็นดอกที่ไม่มีก้านดอกอยู่ในซอกของกลีบประดับ ดอกจริงมีกลีบเลี้ยง 1 กลีบ กลีบดอก 2 กลีบ กลีบดอก 1 กลีบเปลี่ยนรูปเป็นปาก กลีบดอกและปากสีม่วง สันปากฉาบน้ำตาลอมส้ม ดอกจริงมีขนาด 1.5 x 3.3 ซม. โคนกลีบดอกและกลีบเลี้ยงเชื่อมกันเป็นรูปกรวย

ช่อดอก ลักษณะช่อดอกเป็นแบบช่อแน่น (compact spike) ประกอบด้วยกลีบของใบประดับ (bract) เวียนซ้อนกันเกิดเป็นช่อทรงกระบอกโดยโคนของกลีบประดับจะเชื่อมกันเกิดเป็นถ้วยขึ้น ตำแหน่งช่อดอกเกิดขึ้นที่โคนของใบสุดท้าย ช่อดอกยาวตรง โดยช่อดอกมีขนาดประมาณ 9 x 21 ซม. กลีบประดับส่วนบน เรียกว่า coma bract มีลักษณะทรงรีปลายกลีบประดับมนสีขาวฉาบม่วงแดงปลาบกลีบฉาบเขียว กลีบหนาแข็งมีประมาณ 17 กลีบ กลีบประดับส่วนล่าง เรียกว่า main bract มีลักษณะเหมือนถ้วยกลับหัวสีเขียว มีประมาณ 24 กลีบ ความสูงช่อดอกระดับดินประมาณ 70-80 ซม. ก้านดอกยาวตรงและแข็งแรงความยาวประมาณ 55-60 ซม. เส้นผ่าศูนย์กลางก้านดอกประมาณ 1.17 ซม.

ผล/ฝัก/เมล็ด ไม่ติดฝัก

ลักษณะอื่น ๆ

1. อายุตั้งแต่ปลูกโดยใช้หัวขนาดใหญ่ถึงออกดอก 80-100 วัน
2. การแตกหน่อใหม่ประมาณ 2-4 หน่อ/กอ

ลักษณะเด่นพิเศษ

1. สีกลีบประดับส่วนบนสีขาวฉาบม่วงแดงหรือ Red-Purple Group N66-D ปลาบกลีบฉาบเขียว หรือ Green Group 143C กลีบประดับส่วนล่างสีเขียว หรือ Green Group 143B กลีบดอกและปากสีม่วงหรือ Purple Group N79-C สันปากฉาบน้ำตาลอมส้มหรือ Greyed-Orange Group 173A โดยใช้แผ่นเทียบสี RHS colour chart (2007)
2. การใช้งานช่อดอกตัดเมื่อดอกจริงบาน ½ ของช่อดอก มีอายุการปักแจกันได้นาน 7 วัน

ไม้ดอกสกุลชมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์ลานนา ไวท์ (Lanna White)